

NŠAL 4, Škofijska pisarna Ljubljana 4

1777–1903 (jed. 1794–1886)

249 šk., 24.9 t.m.

Historiat Fonda

S 1. januarjem 1794 se je poslovanje škofijske pisarne temeljito spremenilo. Ta sprememba je ostala v veljavi skoraj sto let.

Razdelitev materije v fasciklih ni bila več po dekanatih, ampak po vsebini. Fascikli so bili označeni s številkami, ki so ustrezale registraturnemu načrtu, sestavljenem po abecedi. Ves čas uradovanja po tem načrtu se le-ta ni bistveno spremenil, čeprav je nekaj števil (naslovov) kasneje odpadlo, nekaj pa jih je bilo dodanih.

Hkrati so dve leti še obstajali Protokoli škofijske pisarne, ki pa so se z naslednjim letom tudi končali (št.–56 1794–1795). Vsebujejo predvsem nastavitvene dekrete, a tudi državne patente (npr. o svetem letu) in razna pooblastila (npr. o zastopniku, ki škofa nadomešča za obisk »ad limina«).

Ekshibitni protokoli (št. 55 dalje) vsebujejo registraturno rubriko, ki ima v začetku dvojni podatek, št. fascikla in št. akta, oziroma zadeve. Ta druga številka se že v nekaj letih spremeni pravzaprav v pododdelek fascikla, zadevo pomeni le še pri fasc 5 (personalne zadeve) in 36 (ustanove). Ker so tudi posamezni pododdelki fascikla sčasoma preveč narasli, so se začeli deliti v dele, ki so se od leta 1831 dalje začeli prav tako vpisovati v registraturno rubriko. Vsi ti podatki so zapisani na hrbtni dokumenta takole: na desni strani zgoraj je vpisan datum, ko je dokument prispel, na sredi nekje št. fasc. in št. pododdelka, navadno jo kot zgornji del ulomka spremlja št. dela tega pododdelka. Čisto spodaj na sredini je tekoča št. Dokumenta, kot je vpisana v ekshibitne protokole. Na prednji strani dokumenta je zgoraj št. fascikla in pod njo tekoča št. dokumenta iz ekshibitnih protokolov, na desnem robu pa št. pododdelka fascikla.

Fond je popisoval France Baraga. Popisal je fascikle 1–30 in 39 ter zakonske zadeve. **Popis se nahaja v sprejemnici arhiva.**

V letu 2001 je bila dodana š. 187 – poštne zadeve. Stroški za pošto in sezname naslovnikov; 1802–1903.

Škatle 13, 15, 16 in 16 in 129 (prej 14), ki so obsegale zbrano gradivo na temo misijonov, so bile v letu 2005 predstavljene v zbirko Misijoni.

Gradivo v š. XXIV, XXVI, XXVII, XVIII, ki je obsegalo gradivo razpuščenih samostanov, je bilo v letu 2001 predstavljeno v zbirko redovi.

13. 02. 2008 Blaž Otrin

Kratek popis gesel fasciklov fonda NŠAL 4:

šk 1. ne obstaja !

Fasc. 1/1–108

Dajatve, davki (Abgaben):

Alumnaticum, fortifikacijski davek, dedni davek, izredni davek (1804), versko-zakladni davek, davčni zaostanki, nagrade, pristojbinski nadomestek (1818) Prenosna taksa (1856)

Šk. 2–6.

- Fasc. 2/1–65 Nabirke (Almosensammlungen):
Nabirke ob elementarnih nezgodah, za posameznike, za ustanovo Deželnega muzeja (1832–38), za zidanje cerkva, za dobrodelne ustanove, za Knobleharjev misijon in druge misijone, za uboge šolske sestre, za pomoč vzhodnim kristjanom itd.
Šk. 7–13, 15–16.
Šk. 14 = Leopoldinina ustanova, glej f. 36! Škatla 128
- Fasc. 3/13–78 Službene obveznosti (Amtspflichten):
Novomeška gimnazija, Ljubljanski licej, Regulacija župnij, sedisvakanca 1824/25, vojaško dušno pastirstvo / matične knjige, verouk, duhovniki učitelji, kapitelj in prebende, vizitacije, birme, cesarska hiša / obisk v Ljubljani, dosje profesorja Jakoba Zupana, tržaška škofija, homeopati, pritožbe zoper duhovnike, zoper državne oblasti, drugoverci / sprememba vere, vprašanja morale, npravstvena spričevala, zapuščine duhovnikov, odlikovanja, nadarbinske in druge takse, ljudsko štetje, cepljenje proti kozam, šematizmi, zadeve raznih duhovnikov (deficientov), nedeljsko delo na železnici, oddaja beneficijev...
šk. 17–20.
- Fasc. 4/2–163 Bogoslužni red (Andachtsordnung):
Vizitacije, birme, šolske maše, kapitelj in bogoslužje, procesije, cesarske odredbe, državna oblast in pobožnosti, nedeljsko delo (predvsem na železnici), cenzura knjig, vojaški duhovniki, duhovne vaje, zahvalne pobožnosti, pobožnosti ob posebnih priložnostih, polnočnica, post in advent, obletnice, opravila za cesarsko hišo, za pokojnega papeža, škofovska ustoličenja, direktoriji božje službe, molitve za javne potrebe, razglasi svetega leta, petje, prazniki, otvoritve zasedanj deželnega zbora, križev pot, bratovščine (Baraga), razne družbe, misijonske družbe, Marijina družba za misijon v Centralni Afriki, posebne pobožnosti po farah, pokopališče – spor z evangeličani.
Šk. 21–24.
- Fasc. 5/1–1380 Namestitve (Anstellungen):
Imenovanja kanonikov in generalnega vikarja, vodje škofijske pisarne, škofijskega sluge, namestitve in imenovanja kapitularjev, kaplanov, župnikov in župnijskih upraviteljev, vakature, razpisi vakantnih župnij in kanonikatov, prošnje za nastavitve in zamenjave, za semeniške stipendije, vojni in kaznilniški kurati, spovedniki pri uršulinkah, hišni kaplani, prošnje za sprejem v ljubljansko Škofijo ali v druge škofije, deficienti, imenovanja župnikov in upraviteljev za štajerske patronatske župnije, vojaki–duhovniki, duhovniki v vojnih bolnicah, ukinjanje nadškofije, odhod Škofa Brigida, rimska agentura, tudi dvorni odloki in sl. o kongru...
Šk. 25–36.
- Fasc. 6/1–32 Ubožna ustanova (Armen institut Armenwesen) :
Ubožne ustanove, sirotišnica, gluhonemnica, prisilna delavnica ...

volila za reveže, obligacije ubožnih ustanov, dopisi dobrodelnih društev iz tujine, škofijske dobrodelne ustanove, prošnje za pomoč, poimenske ustanove Salvay Codelli, Auersperg.
Šk. 37–39

- Fasc. 7/2–57 Beneficiji / na Kranjskem in Štajerskem:
Beneficiji v posameznih krajih, beneficia simplicia postanejo brez izjeme dušnopastirski (1799), Ravbarjev beneficij v lj. stolnici in dr.
Šk. 40–41
Šk. 42 ni!
- Fasc. 8/61–213 Kongrua (congrua):
Odločbe o duhovniških plačah, izplačevanje prejemkov, plače škofijskih uradnikov licejskega bibliotekarja in dr., državne doklade h kongruai, interkalarni računi, ustanovne maše, maše iz verskega sklada, sredstva za obhajilnega konja, podpore deficientom.
Šk. 43–50.
- Fasc. 9/2–110 Nauk / cerkveni (Lehre):
Cenzura in aprobacije knjig in tekstov, prepovedane knjige, knjižnice, seznam predavanj v semenišču, konvertiti, praznovanje, uvedba slovenščine v bogoslovje, pouk verouka, konkurzi, šolstvo in učiteljstvo, šolski sveti, izpiti, ustanove s področja tiska, knjižni prospekti. Sem spadajo tudi vse zadeve semenišča do leta 1850, od tega leta dalje glej za semenišče fasc. 52.
Šk. 50–58.
- Fasc. 10/ po letih Generalije / splošne odredbe:
Vladni in cerkveni odloki, papeške enciklike, konkordat, odloki deželne vlade ...
Šk. 59–64.
- Fasc. 11/1–50 Dispenze:
Postne, v zvezi s cerkvenimi opravili, od kanonske starosti; sovedni, mašni in drugi privilegiji, dispenze za poroke (?)
Šk. 65–67.
- Fasc 12/3–135 Matrimonialia–zakonske zadeve (Ehesachen):
Dispenze iz Rima, druge dispenze, razne državne in cerkvene okrožnice in odločbe, razveljavitve zakona. Do leta 1850 ..., potem glej posebni fond "E"
Šk. 68–69
Šk. 70 ne obstaja!
- Fasc 13/1–61 Dimisorije - odpustnice (Entlassscheine):
Odpustnice ordinandov(?), odpustnice za odhod iz škofije ...
Šk. 71–73.
- Fasc 14/–189 Dovoljenja (Erlaubnisse):
Dovoljenja spovedna, mašna, jurisdikcijska, hišni krsti, blagoslovi,

potovanja dopusti, razne dispense, društva, knjige, blagoslovi pokopališč, pogrebi.
Šk. 74–75

- Fasc 15/1–120 Izpraznjene župnije in druga duhovniška mesta / Vakature (Erledigungen):
Smrti, poročila o stanju redovnih duhovnikov, vakantne (izpraznjene) župnije, interkalarni računi (računi v času upravitelja župnije, ki nadomešča župnika v materialnih zadevah), dediščine, kaplani.
Šk. 76–77.
- Fasc. 16/6–7 Ex-redovniki (iz časa po ukinitvi samostanov):
Šk. 77.
- Fasc. 17/1–57 Davčne napovedi - fasije:
Razni davki, opisi cerkva in dohodkov, poročila o nadarbinah;, pokojnine duhovnikov, okrožnice, zemljiška odveza, dopnila h kongruji, bera, fasije po dekanatih, deklaracije o dohodkih.
Šk. 78–82.
- Fasc–18/4–82 Zgradbe (Gebäude):
Popravila raznih zgradb, ugotovitve potrebnih popravil cerkva, župnišč in šol pod patronatom lj. škofije in v ljubljanski škofiji, zavarovalnice, gasilci...
Šk. 83.
- Fasc 19/5–53 Pravice (Gerechtsame):
Pravice do imenovanj, do opravljanja služb, do cerkvenih sedežev, do dotacije, pravice zavetništva, pravice do cerkvenega premoženja, zemljiške pravice,
Šk. 84.
- Fasc. 20/7–46 Umestitve (Instalacije) / temporalna investitura:
Instalacije (umestitve, ustoličenja) , nadarbinske umestitve, zapuščine, inventarji, predajni zapisnik...
Šk. 84.
Šk. 85 ne obstaja
- Fasc. 21/4–40 Inventarji :
Inventarji zapuščin pokojnikov, predpisi o inventariziranju nadarbin in župnij, rešitve računov, smernice o patronatskih pravicah, vrednostni papirji in obligacije, prejemi in nakupi rent.
Šk. 86
- Fasc–22/2–22 Cerkevne potrebe (Kirchenerfordernisse):
Nabava potrebščin za razne cerkve, pokopališče, zamenjave, zapuščine, prodaje, fondi (za opremo in zidavo).
Šk. 86.
- Fasc. 23/1–162 Samostani (Klöster):

Dodane so še škatle XXII–XXXII s starejšim in mlajšim gradivom samostanov, od leta 1600 dalje ... Nadaljevanje v: Spisi V., Samostani. Škatle posebej, v fondu Redovniki: šk. I–XXXII.

- Fasc. 24/1–156 Odloki deželnega kneza oz. deželne vlade:
Večina teh odlokov je tudi v zbirki »Normalia«–NB–Vsebuje tudi seznam župnij za šolski davek (24 / 141)
Šk. 87–97.
- Fasc. 25/16–59 Štolnina:
Štolnina, posamezni primeri, štolnine kaplanov, štolninski podatki po dekanijah v letu 1807, za uvedbo splošnega štolninskega reda, ki je začel veljati 1815. 0 štolnini glej NŠAL, Knjižnica: A/195.
Šk. 98.
- Fasc. 26/1–45 Statistični Izkazji (Jahrestabellen):
Dekanatske tabele (po abecedi) za leta 1800–1806, z navedbo štolnine; tabele A,B o obligacijah.
Šk. 99.
- Fasc. 27/4–41 Šolstvo (Normalschulen, Trivialschulen):
Po letu 1804 je nastal za šolstvo poseben fond: (NŠAL Šolstvo), f. 27 pa obravnava le še teologijo. Šolstvo od 1807 ima lastne protokole, od 1807 tudi lastno numeracijo, licejum in verouk
Šk. 100
- Fasc. 28/1–64 Odredbe ordinariata (Ordinariatsverfügungen und Aufträge):
regulacija dekanatov in župnij, škofijski uslužbenci, duhovna oskrba vojaškega špitala v Stični in Mekinjah, Schillingova ustanova, kanonske vizitacije policijska in tobačna direkcija, razne okrožnice, cesarski obiski, propria sanctorum, rituali in direktoriji, imena župnij, duhovne vaje za duhovnike, ljudski misijoni, zapuščina Marije Svetine /Mediatova hiša in dr.) , nadarbine, cerkveni računi, ključarji, pastoralne konference, spremembe dekanijskih meja.
Šk. 101–102.
- Fasc. 29/17–93 Regulacija župnij (Pfarrenregulierung):
o pomanjkanju duhovnikov, pastoralni načrti, sezname duhovnikov, pregled župnij in vikariatov, najave konkurzov, razmejitev dekanatov, ustanovitve župnij, prošnje za nastavitve duhovnikov, regulacija štolnine, prefaranja.
Šk. 103.
- Fasc. 30/ Penzije (Pensionen):
Dohodki raznih deficientov (bolnih duhovnikov), smrtni slučajji, razne ustanove umrlih duhovnikov, pomoč bolnikom, vdovam cerkovnikov itd.
Šk. 104.
- Fasc. 31/ Duhovniško semenišče (Priesterhaus):

f. 31/29 1819 v »Semenišče« šk. 4 – učiteljišče.

- Fasc. 32/ Podelitve duhovniških služb (Präsentationen):
Predlogi za namestitve duhovnikov...
- Fasc. 33/ Računi / Letni cerkveni obračuni (Rechnungen):
- Fasc. 34/ Resignacije (Resignationen):
- Fasc. 35/ Posvetitve in blagoslovi (Segenssprüche):
- Fasc. 36/ Ustanove (Stiftungen):
Najrazličnejše ustanove ...
- Fasc. 37/ Nravni red (Sitten):
Kazni za duhovnike, samostanske poboljševalnice, statistike nezakonskih rojstev po dekanijah.
- Fasc. 38/ Štipendije (Stipendien):
Študentske ustanove, zapuščine in volila, tudi mašne ustanove
- Fasc. 39/ Razno (Vermischte Gegenstände):
Razni knjižni prospekti in naročila, priporočila raznih društev in družb, povpraševanje po osebnih zadevah drugih škofij, zamaknjenka na Gori, cerkvena glasba, odklonitve semeniščnikov, reklame za gledališke predstave, tuja pastirska pisma, problem mensalnega prispevka po zemljiški odvezi, fondi za vojne invalide in dr., škofovski sestanek na Dunaju 1850, železnica in vprašanje župnij, napeljava telegrafa, mestnega plina, cesarjeva poroka, cesarska hiša, o uspehah v ljudskem šolstvu, pogreb Radetzkega, prevozi trupel, zapuščine, duhovniški spori, Slomškova biografija, spomenik v Mariboru ...
- Fasc.40/ Spričevala / npravstvena in druga (Zeugnisse):
- Fasc.41/ Ureditev škofij (Zurundung der Diozesen):
Manjka!
- Fasc.42/ Stolnica (Domkirche)
Zadeve stolnice in kanonikov.–Smrt škofa Wolfa V glavnem v NŠAL/ŠAL, Ž. sv. Nikolaj.
- Fasc.43/ Patronatska pravda (dajatve) (Patronatsgerechtsame):
- Fasc 44/ Sosednje škofije (Suffraganbistümer) škofijska posest
- Fasc 45/ Matične zadeve (Matriken) (1836–1886)
Vodenje matičnih knjig, pošiljanje izpiskov poizvedbe za rodovnike ...
- Fasc 46/ Mizni naslov v (Tischtitel): (1793–1880)
Zbirka listin mensalnega naslova.

Fasc. 47/	Konkurzni izpiti (Konkursprüfungen)1795–1886 Konkurzni elaborati ...
Fasc. 48/	Zapora opuščeni cerkva (Sperung der Kirchen) Manjka ...(glej pod ustreznimi župnijami)
Fasc. 49/	Akti, ki so prišli iz Gorice in Trsta pri priključitvi župnij. Manjka ...(vstavljeni po župnijah)
Fasc 51	Deško semenišče Aloysianum od 1842 dalje
Fasc. 52/	Licej, teologija, bogoslovje 1850 dalje ...
Fasc. 53/	Administracija škofijske posesti na Štajerskem (1876–1884)
Fasc. 54/	Administracija škofijske posesti na Kranjskem (1876–1886)
Fasc. 55/	Poštna zadeve 1802–1823, 1863–1903

Poleg tega so v spisi V še ti spisi iz časa, ki spada v fond Spisi IV:

Alojzijevišče 1875–1886
 Bogoslovsko učilišče 1885 f. 4; 1877 f. 5
 Bogoslužje 1882 f. 4
 Brevir 1877–f. 4
 Beneficiji: Ravbarjev 1876 f. 6
 Stembergov 1884 f. 6
 Birma 1876 f. 6
 Bolnica 1881 f. 7
 Bratovščine 1878 f. 7
 Cerkveno premoženje 1881 f. 8
 Cerkveni računi 1861 f. 8
 Cerkveno sodišče (oficialat) 1876 f. 8
 Cecilijino društvo 1880 f. 9
 Dotacija 1881 f. 10
 Duhovniško podporno društvo
 1877 (ustanovljeno) f. 10
 Disciplinarne zadeve 1871 f. 10.